

IKT-REGLEMENT

SKOLENE I LUND KOMMUNE

VEILEDNING OG REGLER FOR BRUK AV IKT:	2
INNLEDNING:	2
FORMÅL:	2
OMFANG:	3
RETTIGHETER:	4
PLIKTER:	5
REGLER FOR BRUK AV IKT:	6
Rettigheter	6
Plikter	6
Husk...!	6
INNGREP OG SANKSJONER:	7
ANSVARFRASKRIVELSE:	8
REFERANSER:	8
OM PUBLISERING AV BILDER, VIDEOKLIPP OG ELEVARBEIDER I LUNDSKOLEN	9
Våre retningslinjer for publisering av bilder, videoklipp og elevarbeider	9
Veiledning om publisering av bilder og videoklipp	10
Samtykkeerklæring elever under 15 år:	11
Samtykkeerklæring elever over 15 år:	11

VEILEDNING OG REGLER FOR BRUK AV IKT:

INNLEDNING:

Denne veiledningen gjelder for både undervisningspersonale og foreldre, og er ment å utdype IKT-reglementet for grunnskolen. Vi har hentet det meste fra reglementet som er utarbeidet av representanter fra grunnskolesektoren i Lund kommune, Eigersund kommune, Elverum kommune, Senter for rettsinformatikk og Uninett ABC.

FORMÅL:

Formålet med et IKT-reglement er å sette rammene rundt elevers bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi i og i forbindelse med skolen. Stadig økende bruk av digitale verktøy og programmer i en sosial sammenheng (Facebook, Instagram, Snapchat, Twitter, YouTube og lignende) gjør det nødvendig å øke bevisstheten omkring muligheter og utfordringer dette gir.

- **Målgruppen for avtalen/reglementet er elever i skolen** *Dette punktet avgrenser reglementets omfang til å gjelde elever i skolen. Ansatte vil ha egne reglementer å forholde seg til.*
- **Reglementet avklarer akseptabel bruk av IKT for målgruppen** *Dette punktet poengterer at det er snakk om informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Elever bruker IKT i stadig større grad til å kommunisere med hverandre. Denne (nye) bruken skaper et større behov for forutsigbare regler både for elever og for skolen/kommunen enn tidligere.*
- **Reglementet søker å hindre utilsiktede og uønskede hendelser** *Det er ikke bare uønsket (tilsiktet) atferd som søkes unngått, men også uønskede hendelser som oppstår fordi elever ikke har kunnskap nok om eller riktige holdninger til IKT.*
- **Reglementet vil beskytte brukere og trygge den pedagogiske lærings situasjonen** *Det er viktig at elever, foreldre og ansatte ved den enkelte skolen har en felles forståelse av IKT-bruk. Dette vil gjøre det enklere å skape trygge lærings situasjoner, også når man bruker IKT hjemme.*
- **Reglementet skal bidra til å avgrense roller, rettigheter og plikter for elever og kommunen** *Kommunen (skolen med ansatte) og elevene har forskjellige roller i forhold til reglementet. Reglementet knytter ulike rettigheter og plikter til de forskjellige rollene. Reglementet ønsker ikke bare å fokusere på elevenes plikter, men også på hvilke rettigheter elevene har*

OMFANG:

Avtalen omfatter skolens/kommunens IKT-utstyr. Dette omfatter også nettbaserte applikasjoner som elevene vil ha tilgang til hjemmefra. Reglementet vil også gjelde for de sosiale aspektene ved bruk av IKT. Det er viktig at skolen har et bevisst forhold til bruk av privat IKT-utstyr i undervisningen.

- **Bruk av kommunens IKT-utstyr som disponeres ved skolene og hjemme** *Reglementet omhandler blant annet IKT-utstyr som er plassert ved den enkelte skole. Med IKT-utstyr menes både datamaskiner, nettverk, skrivere og tilhørende utstyr.*
- **Bruk av privat IKT-utstyr i forbindelse med skolen og/eller via kommunens nettverk** *Dersom en elev tar med seg en bærbar datamaskin, håndholdt enhet (nettbrett) eller mobiltelefon på skolen og kobler seg til Internett gjennom skolens nettverk, vil enhver nettaktivitet falle inn under dette reglementet.*
- **Bruk av programvare som kommunen har gjort tilgjengelig** *Reglementet gjelder for elever som jobber med programvare gjort tilgjengelig via skolens IKT-utstyr. Med programvare menes operativsystem (OS), kontorstøtte (Word, Excel m.m.), pedagogisk programvare og lignende. Selv om bruken skjer hjemme og på privat IKT-utstyr, vil den fortsatte falle inn under dette reglementet.*
- **Publisering av innhold på nett og kommunikasjon ved bruk av privat utstyr på skolen eller ved bruk av kommunens IKT-utstyr** *Innhold som publiseres digitalt, omfattes av reglementet.*
- **Elevers IKT-bruk utenom skoletid er i utgangspunktet hjemmets ansvarsområde, men atferd som har tydelig tilknytning til skolen, kan likevel falle inn under skolens ansvarsområde** *Reglementet understreker at skolen kan gripe inn i privat bruk av IKT, og skal gjøre det dersom forholdet går ut over enkelte elevers psykososiale miljø på skolen. Slike forhold kan være mobbing, trakassering eller diskriminering ved bruk av for eksempel sosiale applikasjoner som Facebook, Instagram og lignende.*

RETTIGHETER:

Det er viktig å framheve at alle brukere av kommunens IKT-utstyr har rettigheter i tillegg til plikter. Elevene har rett til å bli informert om og opplært i gjeldende IKT-reglement, men i det øyeblikk eleven fyller 13 år (eller begynner på ungdomsskolen) plikter han/hun også å sette seg inn i den informasjonen/opplæringen som blir gitt. Eleven har rett til at kommunen forvalter alle personopplysninger om ham/henne på en forsvarlig måte slik at personvern rettighetene blir ivaretatt.

Alle elever har rett til å bli informert om skolens IKT-Reglement

Den enkelte skole har ansvar for at alle elevene er kjent med IKT-reglementet. Selv om eleven har fylt 13 år og har plikt til å sette seg inn i reglementet, har skolen fortsatt ansvar for å informere om reglementet. Vi anbefaler å sette av en skoletime til dette i starten av hvert skoleår.

Alle elever har rett til å bli undervist i bruk av IKT

Kunnskapsløftet har med IKT-ferdigheter i sine mål. Elevene har rett til opplæring i bruk av IKT på lik linje med opplæring i lesing, skriving og regning. IKT er den 5.basisferdigheten i skolen.

Alle elever har rett til IKT-utstyr som virker

Kunnskapsløftet opphøyer IKT-kunnskap til en femte ferdighet på lik linje med lesing, skriving, regning og å kunne uttrykke seg muntlig. For å få til dette er det en forutsetning at kommunen/skolen har velfungerende IKT-utstyr. Det er også en forutsetning at elevene har tilgang til IKT-utstyret.

Alle elever har rett til å bruke IKT-verktøy i opplæringen jevnlig

For at IKT-kunnskap i praksis skal være den femte ferdigheten må elevene jevnlig få bruke IKT i opplæringen. Som verktøy i ulike læringsarenaer og i forbindelse med prøver, oppgaveløsning, eksamen og nasjonale prøver.

Alle elever kan få med seg det de har lagret i Elevmappen før de slutter på skolen

Elevene kopierer ønsket data fra Elevmappen sin, til for eksempel en minnepinne, innen de slutter på skolen, under forutsetning om at det ikke er noe taushetsbelagt og/eller rettighetsbelagt materiale.

PLIKTER:

Det er mange brukere av kommunens IKT utstyr, så det er viktig at det behandles pent. Vi vet vel alle hvor "kjipt" det er å ha utstyr som ikke virker når vi trenger det! Det er kostbart å drive unødvendige reparasjoner og vedlikehold, dette kan føre til reduserte ressurser til andre elevaktiviteter. Det gjelder å opptre "riktig" også når man bruker Internett som kommunikasjonskanal, man snakker om digital dannelse.

Alle elever plikter å behandle skolens IKT-utstyr pent

Alle elever disponerer IKT-utstyr som om det er deres eget. Utstyret bør behandles på en sånn måte at det ikke er forringet etter bruk. Forlat IKT-utstyret slik du selv ønsker å finne det.

Alle elever plikter å bruke skolens IKT-utstyr kun til skolerelaterte oppgaver i skoletiden

Her må skolen/læreren definere hva som er skolerelaterte oppgaver. Noen lærere ønsker kanskje å bruke mobiltelefoner i begrensede deler av undervisningen. Hovedpoenget er at elever ikke skal bruke IKT-utstyret uten at det er gjort avtale med lærer.

Alle elever plikter å gjøre så godt de kan for å unngå virus og annen ødeleggende programvare

Alle datamaskiner som kobles til kommunens nettverk skal kjøre oppdatert antivirusprogram. Vær ytterst forsiktig når du får vedlegg/linker tilsendt selv om du kjenner avsender. Slike vedlegg/linker er den vanligste måten å spre virus på. "Nettvett" og "Du Bestemmer" har gode ressurser som gir råd i forbindelse med dette; <https://nettvett.no/> og <https://www.dubestemmer.no>.

Alle elever plikter å bruke godt nettvett når de bruker kommunens IKT-utstyr

Elever oppfordres til ikke å oppføre seg annerledes på Internett enn i det virkelige liv, dvs man skal ha "digital dannelse". Vern om dine personopplysninger og ikke stol på at andre er den de utgir seg for.

Alle elever plikter å holde passord hemmelig. Del det ALDRI med andre

Elever skal ikke dele brukernavn og passord med noen. Dersom brukernavn og passord spres, risikerer den enkelte bruker å bli frastjålet informasjon og/eller at andre ikler seg deres identitet. Man skal ikke under noen omstendigheter spre andres brukernavn og passord.

Alle elever plikter å varsle skolen hvis noen bryter dette reglementet

Elever skal ikke tie om reglementsbrudd. Hver enkelt skole bør forsøke å skape en kultur der det ikke oppfattes som sladring å si fra om brudd på reglement og instruksjer. Meld fra til skolens IKT- ansvarlig.

REGLER FOR BRUK AV IKT:

Rettigheter

Alle elever...

- har rett til å bli informert om skolens IKT-Reglement
- har rett til å bli undervist i bruk av IKT
- har rett til IKT-utstyr som virker
- har rett til å bruke IKT-verktøy i opplæringen jevnlig
- har rett til at det de lagrer på Elevmappen blir tatt vare på
- kan få ta med seg det de har lagret i Elevmappen før de slutter på skolen

Plikter

Alle elever plikter å...

- behandle skolens IKT-utstyr pent
- bruke skolens IKT-utstyr kun til skolerelaterte oppgaver
- gjøre så godt de kan å unngå virus og annen ødeleggende programvare
- bruke godt nettvett når de bruker kommunens IKT-utstyr
- holde passord hemmelig. Del det ALDRI med andre
- varsle skolen hvis noen bryter dette reglementet

Husk...!

- Det er ikke lov å gjøre endringer av oppsett eller installere programmer på skolens IKT-utstyr
- IKT-utstyr, mobiler, mp3-spillere og lignende skal være avslått i timen, om ikke annet er avtalt med lærer
- Chat, spill, privat e-post eller generell surfing i skoletiden må avtales med lærer
- Mye av innholdet på nettet er det noen som eier, og kan ikke brukes uten tillatelse
- Man skal ikke skrive ut direkte fra nettet, gjør heller utklipp til et dokument, som du kan skrive ut ved behov. Det holder å trykke "utskrift" en gang, om det ikke virker spør om hjelp!
- Mobbing ikke skal forekomme! DU er ansvarlig for at det du formidler ikke virker krenkende
- Aktiviteter som krever betaling er ikke lov
- Bruker du IKT-utstyr på en måte som strider mot norsk lov, kan du bli politianmeldt
- Ikke ta eller publiser bilder eller video av andre uten tillatelse fra vedkommende.

INNGREP OG SANKSJONER:

Ethvert brudd på reglementet bør følges opp av kommunen eller skolen slik at dette ikke blir et “sovende” reglement. Dersom reglementet ligger ubrukt over en periode, vil reglementet miste sin autoritet. Oppdaterte lover vil dere til enhver tid finne på <http://www.lovdato.no>.

relevante lover: Opplæringslova, Skadeserstatningsloven, Straffeloven, Åndsverkloven, Personopplysningsloven og Forvaltningsloven.

- **Brudd på IKT-reglementet kan føre til sanksjoner fra skolen/kommunen** *Ethvert brudd på IKT-reglementet bør følges opp av lærer/skole. Dette kan for eksempel være å kontakte hjemmet. Ved grove eller gjentatte brudd må skolen følge opp med sanksjoner som er skissert i skolens generelle ordensreglement.*
- **Skolen har ansvar for å gripe inn overfor elever som mobber eller trakasserer elever eller lærere** *Dette er ikke et IKT-spesifikt punkt, men er tatt med for å poengtere at det ikke er et skille mellom digital mobbing og “vanlig” mobbing.*
Se (Opplæringslova § 9A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elever har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø.) på: https://lovdato.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61/KAPITTEL_11#KAPITTEL_11
- **Bruk av skolens IKT-utstyr som strider mot norsk lov kan bli anmeldt** *Dersom en elev bryter norsk lov ved bruk av skolens IKT-utstyr, kan og bør skolen anmelde forholdet.*
- **PC'er, og annet IKT-utstyr, som brukes under eksamen, kan bli kontrollert før og etter avholdt eksamen for å avdekke forsøk på juks.** *Med større vekt på digitale prøver vil forsøk på juks kunne endre seg fra jukselapper til dokumenter skjult på datamaskinen. I tillegg bør det være mulig å etterprøve mistanke om juks i etterkant av eksamen. Ved avsløring av juks eller forsøk på juks gjelder sanksjoner beskrevet i skolens generelle ordensreglement.*
- **Elever som mobber, diskriminerer eller trakasserer andre ved bruk av kommunens IKT- utstyr kan bli pålagt restriksjoner i bruken av IKT-utstyret i en periode fastsatt av skolen. Særsilt alvorlige tilfeller kan bli anmeldt.** *Utestenging fra IKT-bruk kan bare benyttes når regelbruddet er alvorlig. Det vil si at mobbing, diskriminering og trakassering må bestå i noe mer enn tilfeldige enkelt kommentarer. Det er bare rektor som kan fatte beslutningen om utestenging, og enkeltvedtak.* Se (Opplæringslova § 9A-11. Bortvising) på: https://lovdato.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61#KAPITTEL_11
- **Elever som utøver skade på kommunens IKT-utstyr kan bli holdt erstatningsansvarlig.** *Ved bevisst skadeverk vil skolen/kommunen kunne føre et erstatningskrav overfor brukeren/foreldrene.*
Se (Skadeserstatningsloven § 1-1. barns ansvar. og § 1-2. foreldres ansvar m.v.) på: https://lovdato.no/dokument/NL/lov/1969-06-13-26?q=skadeerstatningslov#KAPITTEL_1
- **All datatrafikk ved den enkelte skole kan bli logget.** *Selv om datatrafikken ved en skole blir logget, kan ikke loggen undersøkes når som helst og av hvem som helst. Det skal være sterke mistanker om ulovlig bruk, og det er kun kommunens IKT-avdeling som har mulighet til å gå inn og analysere en slik logg. Mer informasjon finnes på: <https://www.datatilsynet.no>.*
- **Brudd på IKT-reglementet kan også føre til sanksjoner i henhold til skolens generelle ordensreglement.** Se (Opplæringslova § 9A-10. Ordensreglement) på: https://lovdato.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61#KAPITTEL_11

ANSVARSFRAKRIVELSE:

Kommunen er ikke ansvarlig for tap av data eller skade på IKT-utstyr som skyldes forhold utenfor kommunens kontroll Dette gjelder også filer som er lagret på skolens elev områder. Kommunen kan ikke ta på seg ansvar for privat IKT-utstyr som er tatt med på skolen. Når det gjelder eventuelle erstatningssaker, gjelder skolens/kommunens generelle ordensreglement.

REFERANSER:

Se <http://www.dubestemmer.no> for mer informasjon om hva du kan gjøre for å hindre spredningen av virus og lignende

Eksempler på sider som tar for seg godt nettvett:

- <http://www.nettvett.no>
- <http://www.tryggbruk.no>
- <https://www.udir.no/>

Alle lover og forskrifter finnes på: <http://www.lovdatab.no>

Annen nyttig informasjon finner du også på: <http://www.datatilsynet.no> og <http://www.uninett.no>.

Lund kommune bruker Feide som innloggingsmetode for elever og lærere i vår portal og alle andre nettbaserte ressurser som krever innlogging.

Feide er Kunnskapsdepartementets valgte løsning for sikker identifisering i skolenes IKT-systemer. Løsningen driftes nasjonalt av Senter for IKT i utdanningen i samarbeid med UNINETT.

Feide er en nasjonal løsning for sikker håndtering av elever og læreres personopplysninger. Både i interne IKT-systemer og ved bruk av nettbaserte tjenester som Office 365, NRK skole osv. Gjennom bruk av Feide blir håndteringen av personopplysninger sikrere, enklere og bedre i skolene.

Les mer om feide her:

- <http://www.feide.no/>
- <https://www.uninett.no/feideinnlogging>

OM PUBLISERING AV BILDER, VIDEOKLIPP OG ELEVARBEIDER I LUNDSKOLEN

Skolene i Lund har egne nettsider. Disse sidene brukes både i undervisningen og til å informere om aktiviteter ved skolene. I tillegg til opplysninger og informasjon vedrørende skolens organisering, ønsker vi også å vise frem skolenes levende indre. Dette i form av bilder og videoklipp av elevarbeider, prosjekter, aktiviteter som turer og idrettsdager. Det forekommer også at andre medier (aviser, radio og TV) ønsker å dekke begivenheter ved skolen. Retningslinjene vil også gjelde for slike besøk.

Våre retningslinjer for publisering av bilder, videoklipp og elevarbeider

1. Ingen barn under 15 år på skoler og i barnehager kan fotograferes eller filmes, uten at foresatte har gitt sin tillatelse.
 - a. *Selv om det juridiske ansvaret ligger hos foresatte er det viktig å ta barna med på råd. Barn har rett til å si sin mening i saker som angår det. Det er ikke sikkert at barnet selv ønsker å ha bildet sitt på nettet. Dette vil ofte variere noe med alder.*
2. Personer over 15 år kan selv godkjenne dette.
3. Vær lydhør for avbildet persons innsigelser selv om det foreligger godkjenning .
4. Godkjenning skal alltid innhentes når barnet starter eller kommer som ny på skolen, og ellers alltid i starten av 1. og 8.klasse.
5. Publiserte bilder og videoklipp skal ikke videreformidles uten samtykke.
6. Skolen vil ikke videreformidle bilder og videoklipp publisert i skolens nettsider til andre aktører uten spesifikk skriftlig samtykke fra de det gjelder (hvis over 15 år) eller fra foresatte.
7. Det publiserte materialet skal ikke kunne identifisere enkeltelever. Bruk av fullt navn og kontaktinformasjon skal ikke forekomme.
8. Avbildning uten samtykke kan likevel skje om: Bildet har aktuell og allmenn interesse. Bildet av personen er mindre viktig enn hovedinnholdet i bildet. Bildet gjengir forsamlinger, folketog i friluft eller forhold eller hendelser som har allmenn interesse.

Veiledning om publisering av bilder og videoklipp

- Bilder bør legges ut i redusert oppløsning for å unngå manipulasjon.
- Tenk over bildets filnavn og teksten som settes i sammenheng, slik at det ikke avdekker fullstendige personopplysninger (se retningslinjene).
- Bilder bør merkes med kopirettighet (Rettighetshaver © årstall) for å beskytte åndsverket mot spredning.
- Innhold som legges ut i allmenne områder på skolens eller kommunens egne nettsider, nyhetsverktøyet, skal godkjennes av utnevnt personale med “redaksjonsansvar”.
- Selv om det er gitt samtykke til publisering, eller bildet er av en art som ikke krever samtykke, vil ikke alle bilder egne seg til publisering. Tenk gjennom/vurder nøye hvorfor akkurat “dette bildet” skal publiseres.
- Kan bildene vi vil publisere på nettet med fordel heller vises via andre kanaler, som veggavis, månedsbrev til foresatte, digital ramme i klasserommet og lignende?
- Bruk tid sammen med elevene og snakk om bruk av bilder og videoklipp på nettet. Bruk gjerne youtube-klippene; <http://youtu.be/V7KMcAYn2EY> og <http://youtu.be/6FIMO9QIckM> som utgangspunkt for diskusjon i klassen. Heftet “I beste mening”, utarbeidet av Datatilsynet er også å anbefale som bakgrunn for arbeid rundt temaet bilder av barn på nett. Heftet finner du her; http://www.datatilsynet.no/upload/Dokumenter/publikasjoner/veiledere/I_beste_mening_endelig.pdf
- Barn og unge legger ukritisk ut bilder og videoklipp på Facebook og andre nettstedet uten alltid å være klar over konsekvensene dette kan ha. Det er også viktig å bevisstgjøre de foresatte om bruk av bilder og video på nettet. Temaet “bilder av barn på nett” bør også kunne brukes som tema på foreldremøte. Heftet “I beste mening” kan også her være et utgangspunkt for diskusjon.
- Det er viktig å tydeliggjøre den positive effekten av å gi foresatte og elever innblikk i skolens aktiviteter, gjennom publisering av bilder og video. Det er med på å skape engasjement og nysgjerrighet som alle parter har nytte av. Det motiverer til bruk av portalen som informasjonskanal. Man ønsker således at flest mulig gir samtykke til publisering.

Samtykkeerklæring elever under 15 år:

Vi har lest og forstått kommunens retningslinjer for publisering av bilder, videoklipp og elevarbeider i Lundskolen. Vi gir vår tillatelse til at Lundskolen, i henhold til ovenstående punkter side 9 og 10, kan ta bilder, videoklipp og elevarbeider av mitt barn samt trykke og/eller publisere dette på skolen/skolens nettsider.

Ja

Nei

Dato

Elevens navn

Fødselsdato

Underskrift foresatte

Samtykkeerklæring elever over 15 år:

Jeg har lest og forstått kommunens retningslinjer for publisering av bilder, videoklipp og elevarbeider i Lundskolen. Jeg gir min tillatelse til at Lundskolen, i henhold til ovenstående punkter side 9 og 10, kan ta bilder, videoklipp og elevarbeider av meg samt trykke og/eller publisere dette på skolen/skolens nettsider.

Ja

Nei

Dato

Elevens navn

Fødselsdato

Underskrift elev